

[Axel Dam.]

første — det gør nu mindre — i grel Mod-sætning til den Behandling, Danskerne fik under det tyske Herredømme; men jeg synes ogsaa, man gaar ud over Grænserne for, hvad man kan kalde Frisind, og nærmer sig det, som maa kaldes Ynkelihood, naar man vil fritage Børnene i den offentlige danske Skole for Undervisning i Landets Sprog.

Schmidt: At der foreligger to Lovforslag vedrørende Skolevæsenet i de sønderjydske Landsdele, betyder jo ikke, at man skal vælge enten det ene eller det andet. Jeg vil gerne fremhæve dette for mit Vedkommende, for det kunde jo tænkes, at jeg stillede mig paa det Stade, at jeg vilde have mit eget Lovforslag igennem, men det andet kunde jeg ikke have noget med at gøre. Det er jo slet ikke Tilfældet, tværtimod ser jeg tydelig nok, at den højtærede Undervisningsministers Lovforslag i nogen Grad imødekommer vore Ønsker.

Men der er jo allerede den Forskel mellem de to Lovforslag, at mit strækker sig lidt videre. Den højtærede Minister har forelagt et Lovforslag angaaende Folkeskolens Forhold, medens mit ogsaa vedrører det højere Skolevæsen og det private Skolevæsen. Allerede af den Grund kan jeg ikke trække mit Lovforslag tilbage. Men jeg kan det heller ikke af denne anden Grund, at der er en Del Ting, der gaar ud over det, som Ministerens Lovforslag byder os.

Hvad der ogsaa gør en Forskel mellem de to Lovforslag, er, at den højtærede Minister knytter sig ikke alene til den gamle Skoleordning, som vi har fra 1. Maj 1923, men ogsaa til det nye Lovforslag, som Ministeren har forelagt her, og som ogsaa har staaet til Behandling især med Bestemmelserne om Tilsyn med og Styrelse af Skolen.

Det er altsaa min Opfattelse, at det, som det ogsaa er udtalt af en af de foregaaende Talere, maa være muligt paa en Maade at forene disse to Love, og det vil jo for en Del være afhængigt af, hvilken Skæbne Lovforslaget om Skolens Styrelse faar. Jeg kan altsaa godt tænke mig, at en Del af de Ønsker, jeg har ytret gennem mit Forslag, opfyldes gennem den Form, Skolevæsenet maaske vil faa efter Ministerens Forslag.

Jeg skal ikke fordybe mig alt for stærkt i Enkelthederne — for jeg tror ogsaa, at det bedst vil kunne ske i Udvalget —, men der er dog en Del, jeg gerne vil have sagt straks her ved første Behandling.

Først vil jeg gøre nogle Bemærkninger om noget, der ganske vist ikke staaer i Forslagene her, hverken i Ministerens eller i mit, men derimod i Lovforslaget om Skolens Styrelse, nemlig om Skolekonsulenterne. Jeg vil gerne sige her — og dermed vil jeg sige en Del af det, det ærede Medlem Hr. Chr. Ernst Christensen før sagde —, at i det hele taget synes jeg bedst om at knytte de Forandringer, jeg gerne ønsker, til den Skoleordning, vi har. Der er mange Bestemmelser, der er gode, og som er prøvede, og dertil hører ogsaa dette med Skolekonsulenter. Skolekonsulenterne er jo en Institution, der bliver bestaaende foreløbig, men dog kun foreløbig. Naar jeg som tysk Mand tager Stilling til dette Spørgsmaal, tænker jeg ikke blot paa den Ordning, der foreslaas nu, men ogsaa paa, at vi under preussisk Forvaltning har været vant til et særligt fagligt Tilsyn, og det vil vi gerne beholde.

Derfor billiger jeg fuldkommen Forslaget om Skolekonsulenterne. Men saa vil jeg gerne tilføje: naar saa den Tid kommer, som jo vil indtræffe, at Skolekonsulenterne træder tilbage og Kredslærerne træder i Stedet, saa maa vi dog forbeholde os at afvente, hvilke Erfaringer man gør med den nye Indretning, naar den kommer, og derefter maaske komme med bestemte Forslag. Til disse Forslag vil ogsaa komme til at høre dette, at man sørger for fagligt Tilsyn ogsaa med de tyske Skoler, som vel rigtigst vil komme til at ligge i en tysk Skolemands Hænder. Men det er altsaa Ting, som der først senere kan træffes Bestemmelse om.

Den afgørende Bestemmelse i den højtærede Ministers store Lovforslag om Skolens Styrelse er jo vel den om Forældreraad. Det er et Princip, vi godt kan slutte os til, og som vi er helt glade ved, at Forældrene faar større Rettigheder, hvad Skolen angaar, større Mulighed for at paavirke Skolens Liv. Men det har jo ført til, at en hel Del andre Organer ogsaa er blevet forandret, og man har her sagt, at det er blevet for kompliceret.